

Mistrz Z Delft

Książka stanowi próbę monograficznego ujęcia problemu recepcji siedemnastowiecznego malarstwa holenderskiego w polskiej literaturze powojennej. O skali powziętego przez autorkę zadania świadczy to, że przedmiotem jej badań są nie tylko siedemnastowieczne obrazy holenderskie i, odnoszące się do nich, polskie utwory literackie, ale również teksty dziewiętnastowiecznych pisarzy i krytyków (najczęściej francuskich), które ukształtowały tak zwany mit Holandii z tego wieku. Autorka zaznacza czytelnika z historycznie uwarunkowanymi, zmieniającymi się modelami percepcji siedemnastowiecznego malarstwa holenderskiego. Oryginalnym osiągnięciem jest wypracowany przez badaczkę klucz genealogiczny, będący konsekwencją historycznoliterackiej tezy na temat zapośredniczenia polskiej dziewiętnastowiecznej recepcji malarstwa holenderskiego z tego wieku z zachodnioeuropejskiej dziewiętnastowiecznej literaturze i krytyce artystycznej. Okazuje się, że pisarze, tacy jak Czapski, Herling-Grudziński, Miłosz, Herbert, Zagajewski, Wencel – by wymienić tylko niektórych bohaterów książki – podobnie jak niegdyś Fromentin, Thoré, Balzac, postrzegają pejzaże, sceny rodzajowe, martwe natury i portrety (w tym także portrety zbiorowe i autoportrety) jako gatunki „typowo holenderskie”; poddają rewizji pojęcia, takie jak realizm i rodzajowość, o Vermeerowskim Widoku Delft nie potrafi mówić bez odniesienia do Proustowskiego petit pan de mur jaune, martwe natury „czytaj” poprzez Chardina i Cézanne’a czy wskrzeszają mit Rembrandta-autoportrecisty, dokonując analizy własnego „ja”. Na uwagę zasługuje również rozbudowana, szczegółowa analiza nieukończonego zbioru esejów Herberta o małych mistrzach holenderskich – Willemie Duysterze, Pieterze de Hoochu, Hendricku Avercampie, Herculesie Segersie i Pieterze Saenredamie. Autorka tropi niezlokalizowane przez Herberta cytaty, odkrywa źródła jego nawiązań, dociera do opracowań i katalogów, z których pisarz korzystał, przygotowując tom Mali mistrzowie. Jednak opracowane badania mają nie tylko dokumentalistyczny charakter, autorka stawia bowiem też na temat Herbertowego projektu swojej, „skrajnie subiektywnej” historii sztuki, a także przybliża czytelnikowi mniej znanych w Polsce malarzy, których artystyczna ranga domaga się – co Herbert wielokrotnie podkreślał – docenienia.

Zbigniew Herbert i Tadeusz Chrzanowski prowadzili korespondencję przez blisko pół wieku: od roku 1950 – kiedy Herbert miał dwadzieścia osiem lat, Chrzanowski dwadzieścia sześć i obaj byli dobrze zapowiadającymi się poetami – do roku 1998, czyli do śmierci Zbigniewa Herberta, uznawanego już wówczas za jednego z najwybitniejszych polskich poetów o światowej renomie. Chrzanowski był wtedy profesorem historii sztuki, znanym publicystą, tłumaczem i fotografem. „Radość sprawia obcowanie z ich błyskotliwą inteligencją i przewrotnym dowcipem, a także z ich opowieściami o perypetiach osobistych typowych dla czasów, w których się przeżywało młodość, znaczonej okresem stalinowskim i przeżyciem pałacu dziennikowym... Lekcja poezji, kultury i sztuki, której byli po wojnie obaj bohaterowie wiadkami i współtwórcami... Czytajcie te listy, przekraczamy kolejne etapy przyjaźni Patryka i Deda oraz okresy powojennej historii. Razem z nimi, ich oczami oglądamy dziwny świat PRL-u, a potem RP, budując swój trudny wolność” – pisze we wstępie do książki ks. Adam Boniecki.

"Mistrz z Delft" i inne utwory odnalezioneBeing PolandA New History of Polish Literature and Culture since 1918University of Toronto Press

Being Poland offers a unique analysis of the cultural developments that took place in Poland after World War One, a period marked by Poland's return to independence. Conceived to address the lack of critical scholarship on Poland's cultural restoration, Being Poland illuminates the continuities, paradoxes, and contradictions of Poland's modern and contemporary cultural practices, and challenges the narrative typically prescribed to Polish literature and film. Reflecting the radical changes, rifts, and restorations that swept through Poland in this period, Polish literature and film reveal a multitude of perspectives. Addressing romantic perceptions of the Polish immigrant, the politics of post-war cinema, poetry, and mass media, Being Poland is a comprehensive reference work written with the intention of exposing an international audience to the explosion of Polish literature and film that emerged in the twentieth century.

[Copyright: 9a3bb18042dc99dec1a8412efe051068](#)